

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAVANORIŠKOS VEIKLOS ĮSTATYMO NR. XI-1500 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2023 m. d. Nr.
Vilnius

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo Nr. XI-1500
nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymą Nr. XI-1500 ir jį išdėstyti
taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAVANORIŠKOS VEIKLOS
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato savanoriškos veiklos ypatumus, principus, ilgalaikės savanoriškos veiklos ir savanoriškos tarnybos ypatumus, savanorio, priimančios organizacijos ir koordinuojančios organizacijos teises ir pareigas, savanoriškos veiklos organizavimo tvarką, savanorių draudimo, savanoriškos veiklos išlaidų kompensavimo ir apmokėjimo atvejus.

2. Šiuo įstatymu įgyvendinamas Europos Sąjungos teisės aktas, nurodytas šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Ilgalaikė savanoriška veikla** – savanoriška veikla pagal savanoriškos veiklos sutartį, sudarytą ne trumpesniam kaip 60 dienų terminui.

2. **Koordinuojanti organizacija** – Lietuvos Respublikoje veikianti nevyriausybinė organizacija, užtikrinanti savanorių dalyvavimą priimančių organizacijų organizuojamose savanoriškose veiklose.

3. **Priimanti organizacija** – Lietuvos Respublikoje veikiantis pelno nesiekiantis juridinis asmuo, organizuojantis savanorišką veiklą savanoriams, užtikrinantis savanorių asmeninį, profesinį tobulėjimą, juos konsultuojantis ir teikiantis jiems pagalbą.

4. **Savanoris** – fizinis asmuo, laisva valia, neatlygintinai skiriantis laiką, žinias ir gebėjimus savanoriškai veiklai.

5. **Savanoriška tarnyba** – visuma priimančios organizacijos organizuojamų, koordinuojančios organizacijos koordinuojamų ir savanorio vykdomų veiklų, kurių trukmė per savanoriškos tarnybos programoje nustatytą terminą – ne mažiau nei 100 valandų.

6. **Savanoriška veikla** – savanorio laisva valia neatlygintinai vykdoma visuomenei naudinga veikla, kurios sąlygos nustatomos jo ir priimančios organizacijos susitarimu.

7. **Tarptautinė savanoriškos veiklos programa** – programa, kuri įgyvendinama vykdant Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus ir kurioje nustatytos savanorių dalyvavimo savanoriškoje veikloje, savanoriškos veiklos organizavimo ir finansavimo sąlygos.

8. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme.

3 straipsnis. Savanoriškos veiklos ypatumai

1. Savanorio, priimančios organizacijos ir (ar) koordinuojančios organizacijos santykiai yra civiliniai teisiniai santykiai.

2. Veikla, kuri atitinka šiame įstatyme nustatytus savanoriškos veiklos principus ir organizuojama šio įstatymo nustatyta tvarka, nelaikoma nelegaliu darbu.

3. Savanoris negali tą pačią dieną dirbti pagal darbo sutartį ir savanoriauti toje pačioje priimančioje arba koordinuojančioje organizacijoje.

4 straipsnis. Savanoriškos veiklos principai

Savanoriška veikla vykdoma vadovaujantis šiais principais:

1) naudos visuomenei ir asmeniui – dalyvavimas savanoriškoje veikloje savanoriams suteikia galimybę aktyviai prisidėti prie visuomenės gerovės kūrimo ir skatina asmeninę jų saviraišką ir tobulėjimą;

2) bendradarbiavimo – savanoriška veikla grindžiama savanorių ir priimančių organizacijų tarpusavio bendradarbiavimu, siekiant suderinti savanorių ir priimančių organizacijų poreikius ir galimybes;

3) įvairovės ir lankstumo – savanoriška veikla gali būti vykdoma įvairiose visuomenei naudingos veiklos srityse. Priimanti organizacija ir savanoris gali susitarti dėl įvairių savanoriškos veiklos formų ir būdų, taip pat juos keisti;

4) kito žmogaus orumo, teisių ir kultūros gerbimo – siekiama užtikrinti, kad diskriminacinė veikla nebūtų laikoma savanoriška veikla.

5 straipsnis. Ilgalaiškės savanoriškos veiklos ir savanoriškos tarnybos ypatumai

1. Ilgalaiškė savanoriška veikla gali būti koordinuojama koordinuojančių organizacijų.

2. Savanoriška tarnyba privalo būti koordinuojama koordinuojančių organizacijų.

3. Savanoriškos tarnybos veiklos organizavimo, trukmės, priimančios organizacijos ir koordinuojančios organizacijos vertinimo, kompetencijų vertinimo, pripažinimo reikalavimai bei šių organizacijų funkcijos numatomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgalios institucijos patvirtintoje savanoriškos tarnybos programoje.

II SKYRIUS

SAVANORIAI, PRIIMANČIOS IR KOORDINUOJANČIOS ORGANIZACIJOS

6 straipsnis. Reikalavimai savanoriui

1. Savanoriais gali būti 14 metų ir vyresni Lietuvos Respublikos piliečiai ir Lietuvos Respublikos teritorijoje teisėtai esantys užsieniečiai.

2. Savanoriškoje veikloje gali dalyvauti jaunesni kaip 18 metų asmenys, jeigu tam neprieštarauja vaiko atstovas pagal įstatymą.

3. Savanoriui turėti kvalifikaciją nebūtina, išskyrus tokį savanoriškos veiklos pobūdį, kuris reikalauja specialios kvalifikacijos pagal jo vykdomą veiklą reglamentuojančius teisės aktus arba pagal priimančios organizacijos reikalavimus.

4. Savanoriui pagal vykdomos veiklos pobūdį gali būti taikomi kiti reikalavimai, nustatyti jo vykdomą veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

7 straipsnis. Priimančios ir koordinuojančios organizacijos

1. Priimančiomis organizacijomis gali būti Lietuvos Respublikoje veikiančios:

1) labdaros ir paramos fondai;

- 2) biudžetinės įstaigos;
 - 3) asociacijos;
 - 4) viešosios įstaigos;
 - 5) religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai;
 - 6) tarptautinių visuomeninių organizacijų filialai, atstovybės;
 - 7) politinės partijos;
 - 8) profesinės sąjungos;
 - 9) kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai, kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas ir kurių gautas pelnas negali būti skiriamas jų dalyviams.
2. Koordinuojančiomis organizacijomis gali būti Lietuvos Respublikoje veikiančios nevyriausybinės organizacijos.

8 straipsnis. Savanorio teisės ir pareigos

1. Savanoris turi teisę:
 - 1) užsiimti norima savanoriška veikla;
 - 2) būti informuotas apie savanoriškos veiklos mastą ir apimtį, savanorio užduotis ir atsakomybę, savanoriui teikiamą priimančios organizacijos pagalbą, apie esamus ir galimus vykdant savanorišką veiklą galinčios kilti rizikos sveikatai ir saugai veiksnius, bei jam išduotų asmeninių apsaugos priemonių panaudojimą;
 - 3) gauti savanoriškai veiklai vykdyti reikalingas priemones;
 - 4) gauti savanoriškai veiklai vykdyti reikalingą informaciją, konsultacinę ir techninę pagalbą bei būti apmokytas vykdyti savanorišką veiklą;
 - 5) gauti dokumentą, patvirtinantį savanorio vykdytą savanorišką veiklą, ją vykdant įgytą kompetenciją;
 - 6) gauti kompensaciją už su savanoriška veikla susijusias išlaidas savanoriškos veiklos sutartyje numatytais atvejais;
 - 7) nutraukti savanorišką veiklą.
2. Savanorio pareigos:
 - 1) laikytis su priimančia organizacija aptartos savanoriškos veiklos vykdymo tvarkos;
 - 2) dalyvauti pasirengimo savanoriškai veiklai mokymuose, jeigu tokius mokymus numato rengti priimanči organizacija;
 - 3) nepažeisti priimančios organizacijos ir asmenų, kurių labui vykdoma savanoriška veikla, teisėtų interesų;
 - 4) sąžiningai vykdyti savanorišką veiklą, nesinaudoti savanoriška veikla privatiems interesams tenkinti.

9 straipsnis. Priimančios organizacijos teisės ir pareigos

1. Priimančios organizacijos teisės:
 - 1) pasitelkti savanorius;
 - 2) nustatyti savanoriškos veiklos atlikimo tikslus ir tvarką;
 - 3) vykdyti savanorių atranką;
 - 4) atsisakyti savanorio, nurodant jam atsisakymo priežastis.
2. Priimančios organizacijos pareigos:
 - 1) informuoti savanorį apie savanoriškos veiklos pobūdį ir mastą, jos eigą, savanorio užduotis ir atsakomybę vykdant savanorišką veiklą, jam teikiamą pagalbą, esamus ir galimus vykdant savanorišką veiklą galinčios kilti rizikos sveikatai ir saugai veiksnius bei savanoriui išduotų asmeninių apsaugos priemonių panaudojimą;
 - 2) supažindinti savanorį su galiojančiomis priimančios organizacijos vidaus tvarkos taisyklėmis, saugos bei kitomis taisyklėmis ir reikalavimais, keliamais savanoriškai veiklai;
 - 3) suteikti savanoriui savanoriškai veiklai vykdyti reikalingą informaciją, rengti mokymus, teikti konsultacinę ir techninę pagalbą, prireikus aprūpinti jį savanoriškai veiklai vykdyti reikalingomis priemonėmis;

4) paskirti savanoriui priimančios organizacijos atstovą, kuris organizuoja savanorišką veiklą;

5) sudaryti su savanoriu savanoriškos veiklos sutartį šio įstatymo 11 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais;

6) savanorio prašymu išduoti dokumentą, patvirtinantį savanorio vykdytą savanorišką veiklą, įgytas kompetencijas;

7) savanoriškos veiklos sutartyje nustatytais atvejais kompensuoti arba apmokėti savanoriams su savanoriška veikla susijusias išlaidas.

10 straipsnis. Koordinuojančios organizacijos teisės ir pareigos

1. Koordinuojančios organizacijos teisės:

1) koordinuojant savanorišką veiklą pasitelkti savanorius;

2) supažindinti savanorį su savanoriškomis veiklomis ir jas organizuojančiomis priimančiomis organizacijomis;

3) rengti savanoriams mokymus, reikalingus savanoriškai veiklai vykdyti.

2. Koordinuojančios organizacijos pareigos:

1) teikti informaciją apie savanorišką veiklą potencialiems savanoriams, priimančioms organizacijoms;

2) analizuoti savanoriškos veiklos organizavimą ir teikti pasiūlymus, kaip gerinti jos organizavimą;

3) sudaryti galimybes savanoriams užsiimti norima savanoriška veikla;

4) užtikrinti savanorių dalyvavimą priimančių organizacijų organizuojamose savanoriškose veiklose, koordinuoti savanoriškos veiklos vykdymą ir paskirti savanoriui lydintį asmenį;

5) informuoti ir konsultuoti priimančias organizacijas dėl savanoriškos veiklos organizavimo;

6) tvarkyti su savanorio veikla susijusius administracinius klausimus;

7) savanoriškos veiklos sutartyje nustatytais atvejais kompensuoti arba apmokėti savanoriams su savanoriška veikla susijusias išlaidas.

III SKYRIUS

SAVANORIŠKOS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS, SAVANORIO DRAUDIMAS, SAVANORIŠKOS VEIKLOS IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMAS BEI APMOKĖJIMAS

11 straipsnis. Savanoriškos veiklos organizavimas

1. Rašytinė dvišalė savanoriškos veiklos sutartis tarp priimančios organizacijos ir savanorio privalo būti sudaroma, jeigu:

1) vykdoma ilgalaikė savanoriška veikla;

2) vykdoma savanoriška veikla ir numatoma kompensuoti su savanoriška veikla susijusias išlaidas;

3) sudaryti savanoriškos veiklos sutartį pageidauja viena iš šalių.

2. Rašytinė trišalė savanoriškos veiklos sutartis tarp savanorio, priimančios organizacijos ir koordinuojančios organizacijos sudaroma, jeigu atliekama savanoriška tarnyba arba koordinuojanti organizacija pasitelkiama vykdant ilgalaikę savanorišką veiklą.

3. Savanoriškos veiklos sutartyje apibrėžiami šalių įsipareigojimai bei atsakomybės, savanoriškos veiklos trukmė, išlaidų, išvardytų šio įstatymo 13 straipsnyje, kompensavimo arba apmokėjimo, sutarties nutraukimo sąlygos. Savanoriškos veiklos sutartyje gali būti numatytos ir kitos sąlygos.

4. Atsižvelgdama į savanoriškos veiklos pobūdį ir jos vykdymą reguliuojančiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, priimanti organizacija iš savanorišką veiklą norinčių vykdyti asmenų turi teisę reikalauti pateikti tokiai veiklai vykdyti reikalingus dokumentus (sveikatos pažymėjimą, pažymą apie teistumą ir kt.).

12 straipsnis. Savanorio draudimas

1. Atsižvelgdama į savanoriškos veiklos trukmę ir pobūdį, priimanti organizacija gali drausti savanorį draudimo įmonėse arba kompensuoti savanoriui išlaidas draudimo įmokoms apmokėti savanoriškos veiklos sutartyje nustatyta tvarka.

2. Tarptautinės savanoriškos veiklos programos savanorių draudimo, draudimo įmokų kompensavimo sąlygas nustato tarptautinė savanoriškos veiklos programa.

13 straipsnis. Savanoriškos veiklos išlaidų kompensavimas, apmokėjimas

1. Priimanti arba koordinuojanti organizacija gali kompensuoti savanoriui su savanoriška veikla susijusias:

- 1) kelionės išlaidas;
- 2) nakvynės išlaidas;
- 3) maitinimosi išlaidas;
- 4) pašto, ryšio paslaugų išlaidas;
- 5) mokymų, susijusių su savanorio parengimu vykdyti numatytą savanorišką veiklą, išlaidas;
- 6) išlaidas savanoriškai veiklai vykdyti reikalingoms priemonėms, specialiesiems drabužiams įsigyti;
- 7) savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui patirtas sveikatos ir civilinės atsakomybės draudimo išlaidas;
- 8) kitas tarptautinėse savanoriškos veiklos programose nustatytas išlaidas;
- 9) kitas tiesiogiai su savanoriškos veiklos vykdymu susijusias ir su priimančia organizacija ir (ar) koordinuojančia organizacija suderintas išlaidas.

2. Savanoriškos veiklos išlaidų kompensavimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras.

3. Savanorio, vykdančio savanorišką tarnybą, ir koordinuojančios organizacijos raštišku susitarimu savanoriui gali būti apmokėtos:

- 1) su savanoriškos veiklos vykdymu susijusios šio įstatymo 1 dalies 1–4 punktuose nurodytos išlaidos, priklausančios nuo savanoriškos veiklos trukmės, kuri turi būti ne trumpesnė nei 4 val. per dieną;
- 2) kelionės nuo savanorį priimančios organizacijos buveinės iki savanoriškos veiklos vykdymo vietos išlaidos.

4. Savanoriškos veiklos išlaidų dydį, vykdam savanorišką tarnybą, ir išlaidų apmokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras.

5. Savanoriui kompensuojamos ir apmokamos savanoriškos veiklos išlaidos nėra savanorio pajamos.

IV SKYRIUS SAVANORIŠKOS VEIKLOS PRIPAŽINIMAS

14 straipsnis. Savanoriškos veiklos pripažinimas

1. Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka savanorio dalyvavimas savanoriškoje veikloje pripažįstamas kaip jo praktinio, savo veikla analogiško, darbo ir (ar) mokymosi patirtis.

2. Savanoriška veikla gali būti įskaityta kaip socialinė-pilietinė veikla, vykdyta pagal Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamus bendrojo ugdymo planus.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įgaliosos institucijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministras iki 2023 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Lietuvos Respublikos
savanoriškos veiklos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMAS EUROPOS SAJUNGOS TEISĖS AKTAS

2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/801 dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų, stažavimosi, savanoriškos tarnybos, mokinių mainų programų arba edukacinių projektų ir dalyvavimo *Au pair* programoje tikslais sąlygų (nauja redakcija).
